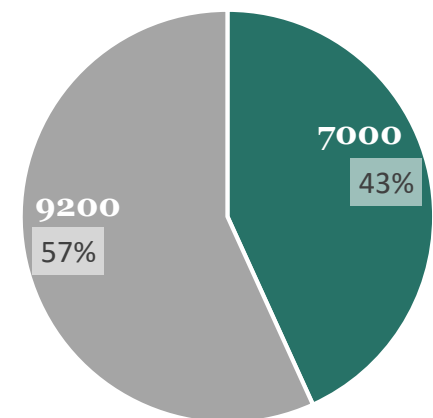

«Нетрадиційні» засоби доказування у податкових спорах

Андрій Іванів, старший юрист ЮК EQUITY

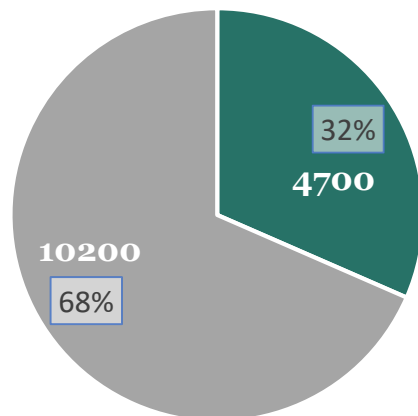
Податкові спори. Тенденції

2016 рік

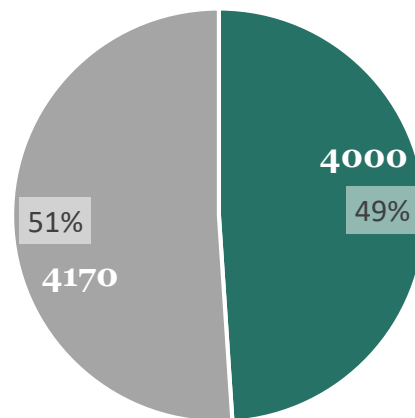
72 100 справ

2017 рік

71 000 справ

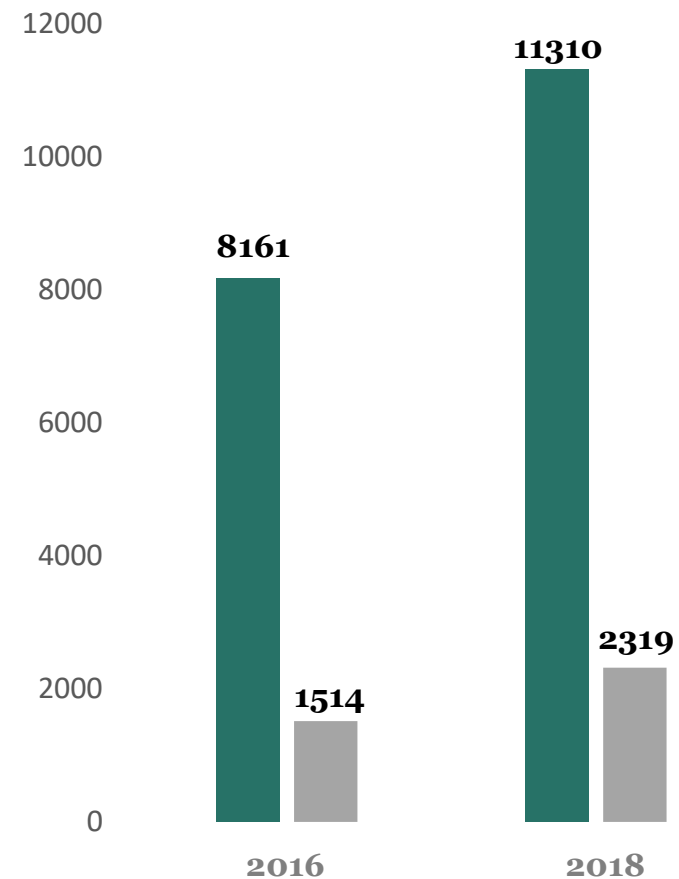
2018 рік

65 400 справ

■ На користь ДФС

■ На користь платників податків

■ Надійшло скарг

■ Скасовано повністю або частково

Докази

Підстави виникнення податкових спорів

- *Спори з приводу правових питань;*
- *Спори з приводу фактів;*
- *Процесуальні спори.*

Що таке доказ та що ним може бути?

Стаття 72 КАС України:

Доказами в адміністративному судочинстві є **будь-які дані**, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

Стаття 73. Належність доказів

- **Належними є докази, які містять інформацію щодо предмета доказування.**
- **Предметом доказування є обставини, які підтверджують заявлені вимоги чи заперечення або мають інше значення для розгляду справи і підлягають встановленню при ухваленні судового рішення.**
- **Сторони мають право обґрунтовувати належність конкретного доказу для підтвердження їхніх вимог або заперечень.**
- **Суд не бере до розгляду докази, які не стосуються предмета доказування.**

Ці дані встановлюються такими засобами:

- **письмовими, речовими і електронними доказами;**
- **висновками експертів;**
- **показаннями свідків.**

Докази

Завдання при використанні певних засобів доказування:

- Спростувати твердження податкового органу щодо наявності порушення чи певного факту, з яким пов'язуються коригування податкових відносин;
- Довести суду правомірність дій/реального існування фактів тощо;
- Пояснити дійсний намір та логіку конкретної операції/дії чи застосування нормативного регулювання.

Класифікація засобів доказування

Типові:

- Первинні документи (договори, акти, накладні і т.д.)
- Інші письмові документи (заяви, рішення суду, вирoki тощо)

Допоміжні:

- Електронні докази (скріншоти веб-сайтів та листування, рекламацій тощо)
- Висновки судового експерта

Альтернативні:

- Показання свідків (в т.ч. нотаріальні заяви)
- Фото, відео-фіксація тощо

Практичні кейси

№ 810/6201/14, 826/8465/14 № 826/11531/14

Фактично в акті перевірки відображені лише доводи контролюючого органу про фіктивний характер діяльності Приватного підприємства, які ґрунтуються на показаннях особи, яка будучи засновником, директором та головним бухгалтером Приватного підприємства, надала пояснення в рамках досудового розслідування по кримінальному провадженню про власну непричетність до фінансово - господарської діяльності цього підприємства.

Висновок ВСУ при скасуванні позитивних рішень та направлення справи на новий розгляд:

«Верховний суд України також звернув увагу на те, що пояснення директора підприємства щодо непричетності до ведення фінансово – господарської діяльності, а також висновки почеркознавчих експертиз, призначених саме в рамках кримінального провадження, не можуть бути не враховані судами, а відтак перевірка та встановлення обставин участі особи у створенні та діяльності контрагента платника податків має значення для правильного вирішення спору, оскільки ознаки фіктивного підприємства несумісні з легальною підприємницькою діяльністю, навіть за формального підтвердження її первинними документами.»

Практичні кейси

Докази податкового органу:

- Пояснення в межах кримінальної справи про відсутність підписів на документах та непричетність до господарської діяльності .
- Посилання на факт відсутності у позивача трудових ресурсів та транспортних засобів, необхідних для ведення господарської діяльності, пов'язаної з реалізацією придбаних товарно-матеріальних цінностей.

Можливі додаткові докази та засоби доказування:

- Показання свідків (директора, бухгалтера, водія/експедитора, менеджерів);
- Звіти, аудиторські висновки, рекламація, реєстратори тощо.;
- Рішення судів про вирішення господарських спорів;
- Докази наявності трудових та інших ресурсів;

Доказ платника податків:

- Висновок експертного почеркознавчого дослідження, в яких становлено, що підписи від імені директора у договорі купівлі-продажу та інших документах наданих на дослідження та виписаних на користь позивача, виконаний самим директором.
- Висновок експерта Київської незалежної судово-експертної установи, що викладені в акті перевірки висновки податкового органу щодо донарахування документально та нормативно не підтверджуються;
- Висновок експерта Київської незалежної судово-експертної установи за результатами проведення судово – економічної експертизи відповідно до якого висновки акта перевірки, з урахуванням матеріалів кримінального провадження, в т.ч. матеріалів допиту, документально та нормативно не підтверджуються.

Докази податкового органу:

- Пояснення в межах кримінальної справи про відсутність підписів на документах та непричетність до господарської діяльності.
- Ухвала суду щодо директора постачальника послуг та товарів про звільнення від відповідальності за вчинення злочину, передбаченого ст. 205 КК України.
- Посилання на факт відсутності у позивача трудових ресурсів та транспортних засобів, необхідних для ведення господарської діяльності, пов'язаної з реалізацією придбаних товарно-матеріальних цінностей.

Доказ платника податків:

- Докази реальності господарських операцій (вся первинна документація, товаро-транспортні накладні).
- Фіксація пояснень директора, бухгалтера; фотофіксація товарів та поставлених послуг.
- Відсутність факту встановлення в Ухвалі суду про звільнення від кримінальної відповідальності фактичних обставин, пов'язаних з відносинами контрагента саме з позивачем.
- Журнали обліку щодо зносу поставлених товарів, їх подальшого використання, вивозу, демонтажу, ремонту.

Практичні кейси

«СВІТЛО В КІНЦІ ТУНЕЛЮ»

Європейський суд з прав людини у справі
«БУЛБЕС» АД проти Болгарії» (заява № 3991/03) у своєму рішенні
від 22 січня 2009 року зазначив:

«...Суд визнає, що коли Держави - члени Конвенції володіють інформацією про такі зловживання зі сторони певної фізичної чи юридичної особи, вони можуть вжити відповідних засобів щодо недопущення, зупинення чи покарання за такі зловживання. Однак, **Суд вважає, що коли національна влада** за відсутності будь-яких вказівок на пряму участь фізичної або юридичної особи у зловживаннях, пов'язаних зі сплатою ПДВ, що нараховується при низці операцій з поставок, або будь-яких вказівок на обізнаність про таке порушення, **все-таки карає одержувача оподаткованої ПДВ поставки, який повністю виконав свої зобов'язання, за дії чи бездіяльність постачальника, який знаходився поза контролем одержувача і по відношенню до якого не було засобів відстеження і забезпечення його старанності, то влада виходить за розумні межі і порушує справедливий баланс, який повинен підтримуватися між вимогами загальних інтересів і вимогами захисту права власності.**

71. Враховуючи своєчасне і повне виконання компанією-заявником своїх обов'язків із декларування ПДВ, неможливості з її сторони забезпечити дотримання постачальником його обов'язків щодо декларування ПДВ і той факт, що не було ніякого шахрайства стосовно системи оподаткування, про яке компанія-заявник знала чи могла знати, **Суд вважає, що компанія-заявник не повинна нести відповідальність за наслідки невиконання постачальником** його обов'язків щодо своєчасного декларування ПДВ і, як наслідок, сплачувати ПДВ повторно разом із пенєю. Суд вважає, що такі вимоги прирівнюються до надзвичайного обтяження для компанії-заявника, що порушило справедливий баланс, який повинен був підтримуватися між вимогами загальних інтересів та вимогами захисту права власності. Таким чином, мало місце порушення статті 1 Протоколу № 1».

Практичні кейси

Справи: № 803/1120/16, № 803/1131/16, № 820/383/17, № 803/1096/15-а (підакцизні операції з поставкою палива):

Докази податкового органу:

- Факт відпуску нафтопродуктів з колонки АЗС означає поставлення кінцевому споживачу в момент такого відпуску.
- Фіскальні чеки, згідно яких акцизний податок включений в ціну товару при його відпуску з колонки АЗС.

Доказ платника податків:

- Докази реальності господарських операцій (вся первинна документація, товаро-транспортні накладні);
- Договори щодо відносин між власником нафтопродуктів (еквівалент по скрет-картам) та АЗС (факт зберігання)
- Докази подальшого використання контрагентами придбаних нафтопродуктів з комерційною метою.

У відповідності до листа ДФС про розгляд звернення щодо реєстрації акцизних накладних в системі електронного адміністрування реалізації пального при його використанні для його власних потреб *«не вважається реалізацією пального операції з передачі (відпуску, відвантаження) пального на митній території України на підставі договорів зберігання (п.п. 14.1.212 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України).....При цьому, об'єктом оподаткування акцизним податком є операції з реалізації Товариством пального, а базою оподаткування акцизним податком – об'єм пального у літрах, реалізованого (відпущеного) Товариством через власні АЗС та/або АЗГС.»*

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!